

se izza toga kriju dublji psihološki motivi i jaka inervacija. Te su pojave poznate i zato ih je dovoljno s nekoliko opštih reči obeležiti. Mnogi politički ljudi neprekidno se svadjaju u celom njihovom radu prevladaju lični motivi, kašto prostočka taština, motre jedan na drugoga i čisto su u stanju izneti jedan o drugome i najneverovatnije infamije. Dalje ima mnogo pakosti, zlobe, mržnje. Ima sličnoga i u drugim poslovima. Na primer u takozvanom makedonskom patriotizmu ima i neiskrenog, nesolidnog, reklamiskog, pa čak i nisko zainteresovanog patriotizma. Ali posmatrač koji ume da savlada svoja osećanja i traži prave motive, kašto će i kroz sve te rdjave pojave videti kao glavni motiv ljubav prema zemlji, i taj ih motiv mahom rukovodi i onda kad oni to sami ne znaju. Ali razume se, mahom znaju i teže da pomognu, kao što oni kažu, „ovoj jednoj zemljici“.

„Vama je jasno, da ja mislim na istinski patriotizam, ne na patriotske fraze, koje se po navici i u svakoj prilici izgovaraju, ne na patriotsko brbljanje, ne na patriotizam, kao stvar mode, naposljetku ne na patriotizam, koji je nešto zasebno i odvojeno od ostaloga života pojedinih ličnosti i naroda. Sasvim drukčiji patriotizam mora da obuzme ceo naš narod.

Taj patriotizam treba, da je deo života svakog poedinca, isto što i njegov život, njime treba da je prožet ceo život svake i najskromnije ličnosti u državi. Treba da udje u krv, da se svaki javni rad vrši samo radi nacionalnih interesa i ničega drugog. Isto treba tako, da bude da nije stvar razmišljanja

već instinkta. Svaka žrtva, koja se učini, treba da je učinjena prirodno, spontano i ne sme, da dodje ni na pomisao, da bi mogao drukčije roditi. Svaki treba neprestano, da radi i da čini stalne napore da svoju zemlju napravi snažnom i velikom. To se može da čini radeći i svakodnevnne poslove, od kojih se živi; ako se ti poslovi rade ozbiljno, čestito, i ako se u taj običan rad unese volja, namera, težnja, da se time i celini koristi, ako se dakle ima pred očima opšti cilj.“

„Svaki mora, da instinktivno stavi narodnu celinu i njene interese ispred sebe i svojih ličnih interesa. Samo se tako u stvari od jednog skupa ličnosti pravi narod. Treba da je u instinktu svakoga da na pitanjima i poslovima od nacionalnog značaja ne smeju partije tražiti svoje posebne partiske koristi. Opšta svest treba, da je tako jaka da odmah osudi partiju koja tako radi.“

„Mesto šovinističkog laskanja narodnoj taštini treba oštrom kritikom proceniti sposobnosti, prava i moć svoje države i svoga naroda. Takva kritika sebe samoga je ovde još potrebija no u životu pojedinaca. Treba ozbiljno proučiti i proceniti svoju moć i moć susednih naroda i prema tome ustanoviti pravce rada i nacionalne planove“ i. t. d.

*

Življenjepis Jovana Cvijića ob dvajsetletnici njegovega književnega delovanja završujemo z željo, da bi ga Bog poživel še dolgo vrsto let v korist ter čast resnici in Jugoslovanstvu.

Mučenec.

Zložil Anton Medved.

Korak ti je truden, počasen,
pogled ti je hladan, teman,
dim, prah se ti v zgbano lice
zaganjata leto in dan.
O delavec, tihi mučenec,
ti lovorjev nisi željan!

Željan si vstajenja iz groba,
ki dneve pretvarja ti v noč.
Živ stroj si med mrtvimi stroji,
tiran izsesava ti moč.
A kakšna je tvoja ideja,
ki zanjo boriš se mrjoč?

Ideja globoka, visoka!
Da človek si — trpka zavest —
da hočeš kot človek živeti,
da delo rodi naj obrest.
In kakšno je tvoje orožje?
Le trudna, povešena pest.

